

Riigikontroll
riigikontroll@riigikontroll.ee

Teie 16.03.2021 nr 2-1/80060/10
Meie 13.04.2021 nr 1.1-13/2099-2

Märgukiri
Rahandusministeeriumile auditi
„Riigi 2020. aasta raamatupidamise
aastaruande õigsus ja tehingute
seaduslikkus“ kohta

Täname Teid asjakohase ja põhjaliku ülevaate eest. Kinnitame, et nii tegevuspõhisele eelarvestamisele üleminekuga tekkinud probleemide kõrvaldamine, kui riigieelarve seletuskirja arusaadavus ja kvaliteet on meile väga olulised ning tegeleme olukorra parandamisega pidevalt.

Probleemid tegevuspõhisele eelarvestamisele üleminekuga

Nõustume, et tegevuspõhise eelarvestamise kitsaskohtade lahendamine nõuab sihipärasemat eestvedamist ja uue eelarvestamise infosüsteemi arendamist.

Planeerime uue infosüsteemi arendust, mis toetaks tegevuspõhise riigieelarve planeerimise, täitmise jälgimise, aruandluse ning kulu- ja juhtimisarvestusega seotud tegevusi. Planeeritava lahenduse abil avaneks võimalus koordineerida ning standardiseerida tegevuspõhise riigieelarvega seotud tegevusi keskselt, kasutada ära infotehnoloogilised võimalused ning saavutada seeläbi tegevuspõhise riigieelarve tõeline potentsiaal. Täna on päevaks olemas esitanud välisvahendite toetuse taotluse, alustamaks põhjaliku äri- ja süsteemianalüüsiga, mis on eelduseks kõikide osapoolte vajadustele vastava infotehnoloogilise lahenduse loomiseks.

Tegevuspõhise eelarvestamise eesmärk on näidata selgemalt, milliste konkreetsete eesmärkide saavutamiseks on finantsilised vahendid eraldatud. Samas on säilinud ka infovajadus majandusliku sisu järele ning seetõttu on kuluarvestuse infosüsteemis andmed nii tegevuspõhise kui ka majandusliku sisu detailsuses.

Kulumudel on jaotusreeglite kogum ja see koostatakse üheks riigi eelarvestrateegia perioodiks ehk neljaks aastaks. Kulumudeli seoste loomine on käsitöö ning otsime jätkuvalt võimalusi

kuidas muuta protsess kasutajasõbralikumaks. Aasta alguses töötasime välja kulumudeli haldamise reeglid, mis lihtsustavad oluliselt asutuste tööd, samas säilitavad neile vajaliku paindlikkuse.

Kuluarvestuses on tavapärane, et varasemalt planeerimata täiendavate kulude tekkimisel tuleb need seostada teenusega, millesse need panustavad. See on ühekordne tegevus, seda ära jättes kaotaksime kogu protsessist kuluarvestuse. Kui samade tunnustega kulurida on eelnevalt esinenud, siis kasutatakse suunamiseks juba määratud jaotustreeglit.

Tegevuspõhisele eelarvestamisele üleminekul on kõiki riigiasutusi nõustatud ning selle käigus on loodud jaotusalused nii eelarve kui ka eelarve täitmise stsenaariumitele. Seejuures oleme seadnud minimaalse detailsuse nõude, mis võimaldab eelarvestada samas detailsuses kui on seatud nõue eelarve täitmise stsenaariumile.

Alates 2020. aastast liiguvad eelarve täitmise andmed raamatupidamisest KAIS-i automaatselt. Käesoleva aasta veebruarist on KAIS-i arendatud eelarvekontrolli reeglid, mis teavitavad võimalikest sisestamise vigadest ning vähendavad andmete kontrollimise vajadust. Samuti võtsime kasutusele raamatupidamise andmete teisendusreeglid ning töötasime välja lihtsustatud kulumudeli haldamise võimaluse.

Oleme välja töötanud riigi kesksed aruanded ja teinud need ministeeriumide kasutajatele kättesaadavaks. Samuti oleme koolitanud kõiki süsteemi kasutajaid välja töötama iseseisvalt samas ülesehituses aruandeid. Oleme arendanud riigiüleised aruanded, kus on nii finantsandmed kui mõõdikute sihttasemed ja nende täitmine koos jälgitavad.

Oleme nõus, et süsteem ei ole lihtne, kuid oleme järjepidevalt keskselt välja töötanud automatiseerimise lahendusi, et muuta kasutajate tööd lihtsamaks. Samuti oleme loonud lahendusi, et muuta infosüsteem töökindlaks ning kasutaja vigadele vähem vastuvõtlikuks. Automatiseerimise projektidega oleme võtnud keskselt suurema rolli, et toetada asutusi tehniliselt.

2020. aastal koolitasime kõikide asutuste modelleerijaid suurendamaks KAIS infosüsteemide kasutusoskusi ja jätkame kasutajakoolituste läbiviimist. Samuti oleme loonud arendusvajaduste arutamiseks KAIS tööühma ministeeriumide modelleerijatega ning kvartaalse KAIS võrgustiku kõigi asutuste modelleerijatega.

Nõustume, et käsiraamatu juhised vajavad ühtlustamist ja ajakohastamist. Oleme alustanud käsiraamatu üle vaatamise ja ajakohastamisega ning kaasanud valitsemisalad käsiraamatu uue ülesehituse väljatöötamisse. Koos uue veebilahendusega valmib ka uuenduste kuvamise süsteem, mis võtab kokku viimati uuendatud lehed. Samuti keskendume parema infovahetuse tagamisele.

Probleemid riigieelarve seaduse eelnõu seletuskirja arusaadavusega

Nõustume ettepanekuga lähtuda seletuskirja koostamisel riigieelarve seaduses ja eelarveklassifikaatori määruuses toodud põhimõtetest ning kasutada seletuskirjas info esitamisel läbivald samu põhimõtteid.

Oleme 2022. aasta riigieelarve eelnõu koostamiseks vaadanud üle eelnõu seletuskirja osade 2 ja 3 ning lisade kõik tabelid eesmärgiga seostada finantsandmed otsesemalt ja arusaadavamalt

riigieelarvega. Seejuures oleme ühtlustanud tabelite struktuuri, et saavutada selge kooskõla tabelites olevate finantsandmete vahel. Samuti täpsustame tabelite juures olevat informatsiooni, nii pealkirjas kui allmärkustena, et finantsandmed tabelites oleksid üheselt mõistetavad. Mis puudutab perioodide võrreldavust, siis kevadise eelnõu seletuskirja osas saab olema kättesaadav 2020. aasta riigieelarve täitmine majandusliku sisu lõikes. Tegevuspõhise eelarve täitmise andmed oleme kavandanud lisada sūgisesesse, Riigikogule üle antavasse versiooni. Lisaks jätame arendustöoga, mille tulemusel tuleksid aruanded ja tabelid otse infosüsteemist, mis võimaldaks tulevikus täielikult loobuda käsitsi loodud tabelite kasutamisest seletuskirjas.

Plaanis on seletuskirja koostamise juhendis täpsemalt ära kirjeldada igale peatükile esitatavad nõuded, et saada sisulisem ja ühtlustatum ülevaade riigieelarve tuludest, kuludest ja investeringutest. Kindlasti võtame suurema tähelepanu alla ka raha planeeritava kasutamise kohta parema ülevaate andmise. Riigi eelarvestrateegia ja riigieelarve eelnõu seletuskirja omavahelist dubleerimist üritame vältida juba aprilli lõpus heaks kiidetava eelnõu seletuskirjas. Juhul kui Vabariigi Valitsuse otsustusprotsess ajaliselt võimaldab, hakkab seletuskiri enne riigieelarve eelnõu esitamist Riigikantsseleile läbima faktikontrolli.

Täname veelkord põhjaliku ülevaate eest. Analüüsime märgukirjas toodud väiteid põhjalikult ning arvestame tehtud soovitusetega edasise töö korraldamisel.

Soovime konstruktiivset koostöö jätkumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Keit Pentus-Rosimannus
rahandusminister

Riina Senipalu 6113479
Riina.Senipalu@fin.ee